

Informatiedossier over autonome rookmelders en wetgeving voor België

Wat is een rookmelder?

Een rookmelder is een apparaat dat reageert op de rookverschijnselen van een brand. Het heeft twee functies, namelijk het signaleren van een brand en het waarschuwen van bewoners door het afgeven van een alarmsignaal. Autonome rookmelders werken op een batterij. Rookmelders kunnen ook in verbinding staan met een meldcentrale waardoor beveiliging of brandweer automatisch wordt gewaarschuwd. Bij sommige rookmelders is het mogelijk deze aan elkaar te koppelen zodat alle rookmelders een alarmsignaal afgeven als één van de rookmelders een brand detecteert.

Waarom rookmelders?

Onderzoek toont aan dat bewoners in geval van brand meer kans hebben om aan de rook en het vuur te ontsnappen indien er rookmelders geïnstalleerd zijn. De rookmelder waarschuwt u, bijvoorbeeld als u slaapt, dat er rookontwikkeling is. Des te sneller u een brand ontdekt, des te meer tijd en kans u heeft om uw woning veilig te verlaten.

Hoe werken rookmelders?

Er bestaan meerdere soorten rookmelders, de twee meest toegepaste rookmelders zijn: ionisatierookmelders en optische rookmelders met ieder een verschillende werking.

Ionisatierookmelders

Ionisatierookmelders zijn het goedkoopste en worden het meest verkocht. Deze rookmelder bevat een radioactieve bron die geladen deeltjes uitzendt. Die deeltjes worden opgevangen op een elektrode, zodat tussen de twee elektroden een stroompje loopt. Bij rook neemt de stroom tussen de elektroden af, omdat een deel van de geladen deeltjes door de rook geabsorbeerd of verstrooid wordt. Bij normaal gebruik is er vrijwel geen gevaar voor de volksgezondheid. De radioactieve stof in de ionisatierookmelder wordt beschermd tegen aanraking en tegen verspreiding.

Optische rookmelders

In de optische rookmelder wordt een lichtbundeltje uitgezonden en door een lichtgevoelige cel opgevangen. Als zich rook in het lichtbundeltje bevindt, zal het licht deels verstrooid of geabsorbeerd worden. De rookmelder detecteert dit en geeft een alarm af.

Een ionisatiemelder zal bij een direct uitslaande brand eerder alarm geven. Het merendeel van de branden, vooral in woningen, ontstaan echter vanuit een smeulende brand die zich vervolgens tot een grote open brand kan ontwikkelen. Een optische rookmelder zal een beginnende smeulbrand eerder detecteren dan een ionisatiemelder en dus eerder alarm geven.

Waar plaats ik rookmelders?

Rookmelders moeten aan het plafond hangen en het liefst in het midden van een ruimte maar in ieder geval minstens een halve meter van de wand af. Op iedere verdieping moet minstens

één rookmelder hangen. Plaats een rookmelder op de gang aan het plafond waar de meeste deuren van slaapkamers uitkomen.

Rookmelders moeten niet worden aangebracht op plaatsen:

- Daar waar sterke luchtstroming plaats vindt, zoals in de directe nabijheid van een rooster voor ventilatie/luchtverwarming
- Daar waar het veel warmer is dan de rest van de ruimte, zoals boven een radiator of een ander verwarmingstoestel.
- Daar waar waterdampen of dampen van bakken en braden kunnen hangen, zoals dichtbij de deur van een douche/badkamer of keuken.

Onderhoud en testen van rookmelders.

- Hang de rookmelders direct op zodra u ze heeft gekocht!
- Test uw rookmelders iedere maand.
- Vervang elk jaar de batterij.
- Reinig het toestel minstens eenmaal per jaar door het grondig af te stoffen.
- Haal de batterij er nooit uit, behalve om hem te vervangen.
- Schilder de rookmelder niet!

Wetgeving in Vlaanderen

Rookmelders zijn niet verplicht in Vlaanderen. Het decreet van 7 mei 2004 beoogt enkel het stimuleren van de beveiliging van woongelegenheden door rookmelders.

« Teneinde ten minste één rookmelder in iedere woning te kunnen plaatsen, stelt de Vlaamse regering, binnen de perken van de beschikbare begrotingskredieten, op verzoek van de gemeenten rookmelders ter beschikking. De gemeenten worden belast met de plaatsing van de rookmelders. »

Wetgeving in het Brussels gewest

Rookmelders zijn verplicht in het Brussels Gewest sedert het decreet van 15 april 2004.

« Elk lokaal op het evacuatie traject in de te huur gestelde woningen of moet voorzien zijn van een door BOSEC gelijkaardig erkend Europees organisme gecertificeerde rookmelder.

De rookmelder mag niet van het ionische type zijn en dient uitgerust te zijn met een ingebouwde batterij met een levensduur van meer dan vijf jaar of aangesloten te zijn op het elektrisch stroomnet (220 V). In het laatste geval is er een noodbatterij voorzien voor het verzekeren van de goede werking van het toestel bij stroomonderbrekingen. »

De verschillende modaliteiten van dit decreet:

- Evacuatie traject: al de lokalen die men moet doorlopen om vanuit de slaapkamer(s) de buitendeur van de woning te bereiken.
- De rookmelder mag niet van het ionische type zijn, deze bevat namelijk een minimaal radioactief gehalte. Enkel de optische melder zal dus aanvaard worden.
- Kosten van aankoop en plaatsing zijn ten laste van de huurder.
- Vervanging van de rookmelder ten laatste tien jaar na de installatie
- Garantie van de rookmelder: 5 jaar

- Vervanging van rookmelder wanneer batterij is opgebruikt
- Datum van inwerkingtreding van dit decreet: 01/07/2005

Wetgeving in het Waalse Gewest

Het Besluit van de Waalse Regering van 21 oktober 2004 verplicht de installatie van rookmelders in elke individuele of collectieve woonst, dus in elke woning, studio of appartement.

Vanaf wanneer dient de woning uitgerust te worden met een rookmelder?

Bestaande woningen : ten laatste op 01 juli 2006;

Woningen in opbouw : sinds 20 november 2004;

Gehuurde woningen : de aankoop en de installatie van de rookmelders is ten laste van de eigenaar van de woning, het vervangen van de batterijen is ten laste van de huurder.

Welk type rookmelder dient geïnstalleerd te worden ?

De rookmelders dienen optische rookmelders te zijn die gecertificeerd zijn door een erkend organisme (Bosec). Bovendien moeten de rookmelders autonoom functioneren en worden gevoed door geïntegreerde batterijen of via het netwerk 230V. In dit laatste geval dient een noodbatterij te zijn ingebouwd teneinde de werking van het toestel bij elektrische panne te waarborgen.

Voor de in opbouw zijnde woningen geldt ook het volgende : indien de controle van de conformiteit van de elektrische installatie (met het oog op de inwerkingtreding van deze elektrische installatie) plaatsvindt na 20 april 2005 en de woning minstens vier rookmelders telt, dan dienen deze melders onderling te worden verbonden of op een centrale te worden aangesloten. De verbonden rookmelders verspreiden elk hun geluidssignaal wanneer één van hen rook detecteert.

Hoeveel rookmelders dienen er geplaatst te worden?

- appartement kleiner dan 80m² : 1 rookmelder;
- appartement groter dan 80m² : 2 rookmelders;
- woning : op elk niveau (1) van de woning met een oppervlakte kleiner dan 80m² : 1 rookmelder
- woning : op elk niveau van de woning met een oppervlakte groter dan 80m² : 2 rookmelders.

Het aantal rookmelders mag worden verhoogd indien de risico's belangrijker worden (bvb: rokers in slaapkamers).

Met betrekking tot de studentenkoten : deze worden beschouwd als wooneenheden, alhoewel de meerderheid collectieve huisvesting betreft (2). De van kracht zijnde reglementen voor collectieve huisvesting (met meerdere huurders) zijn identiek aan deze voor een individuele woning.

Deze wetgeving beoogt niet de gemeenschappelijke ruimtes van appartementsgebouwen.

(1) halve verdiepingen zijn te aanzien als volwaardige verdiepingen.

(2) Collectieve huisvesting : huisvesting waarvan minstens één vertrek of één sanitaire ruimte gebruikt wordt door meerdere gezinnen of meerdere huurders.

Waar rookmelders plaatsen?

In een woning met één verdieping (appartementen, bungalow) dient de rookmelder bij voorkeur geplaatst te worden in de nachthall of bij gebreke hieraan in het vertrek waarop de deuren van de slaapkamers uitgeven. Van zodra twee rookmelders noodzakelijk zijn (oppervlakte groter dan 80m²), dient de tweede rookmelder geïnstalleerd te worden in de inkomhall die toegang verleent tot de living of in de living indien de inkomhall rechtstreeks verbonden is met de nachthall die reeds uitgerust is met een rookmelder.

In woningen met diverse verdiepingen (huizen, duplexappartementen) dient er minstens één rookmelder geïnstalleerd te worden op elke verdieping van de woning, bij voorkeur geplaatst in de nachthall of het vertrek waarop de deuren van de slaapkamers uitgeven. Verdiepingen zonder kamers worden bij voorkeur uitgerust met een rookmelder in de hall of de overloop die toegang verleent tot bewoonbare vertrekken of bij gebreke hieraan in de living of elke andere bewoonbare ruimte met uitzondering van de keuken.

Indien de oppervlakte van een verdieping groter is dan 80m², dient de tweede rookmelder te worden geïnstalleerd in een ondervermeld vertrek volgens een prioritaire volgorde indien dit vertrek nog niet werd uitgerust met een rookmelder :

- hall of overloop die toegang verleent tot de woonruimtes;
- de kamer waarin het bovenste gedeelte van een trap uitkomt;
- de aan de keuken aanpalende kamer;
- de slaapkamer;
- elke andere woonruimte (behalve de keuken).

In de meeste gevallen geldt het volgende :

- in de kleine appartementen dient de rookmelder te worden geplaatst in de hall die toegang verleent tot de slaapkamers;
- in de grotere appartementen en de woningen zonder verdieping dient de tweede rookmelder te worden geplaatst in de inkomhall of in de living;
- in de woningen met verdiepingen dienen de rookmelders te worden geplaatst op de overloop, in de inkomhall (dichtbij de woonvertrekken) en in voorkomend geval in de zolderkamer of in de traphall die hiernaar leidt.